

Геєць, В. М. Соціалізація та соціальна якість як інструменти державної політики соціально-економічного розвитку / В. М. Геєць // Економіка України. – 2020. – № 10. – С. 3-18.

Самореалізація особистості в умовах використання політики "соціальної якості" як сучасного інструменту державного управління в перехідному суспільстві значною мірою пов'язана з подоланням існуючих у особистості обмежень щодо її дій, які самореалізуються, у відповідному суспільстві та транзитивній до ринкового характеру економіці. З огляду на те, що, зокрема, в Україні ринок має гібридний характер (а це особливо важливо), існуючі обмеження в самореалізації особистості повинні долатися в тому числі, а можливо, і, в першу чергу, за рахунок трансформацій у процесах соціалізації, які відрізняються від європейської практики та інститутів, що забезпечують її реалізацію. Таким чином, ідеться про подолання не тільки і не стільки природних егоїстичних інтересів особистості, що завжди актуально, скільки існуючого відставання у відповідних навичках, які є невидимим активом забезпечення ендogenous характеру зростання економіки.

Показано, що існує взаємообернений зв'язок між формуванням соціалізації та політикою "соціальної якості", якій притаманна діалектика взаємодії індивіда та колективу і яка є процесом підвищення міри соціалізації. Остання ж, завдяки взаємообумовленості, служитиме зростанню ефективності взаємодії індивіда і колективу, на основі чого розширюються можливості самореалізації особистості за умов використання європейської політики "соціальної якості" як інструменту державного управління, успішність застосування якої зумовлюють нові завдання і зміст так званої вторинної соціології. Логіка нинішнього розвитку України показує, що для досягнення цілей соціетального розвитку, визначених в Угоді про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, і мінімізації потенційних ризиків та загроз, які супроводжують поточні реформи українського суспільства, необхідні нові підходи. Вони повинні запроваджувати нові форми державного управління, щоб утворити взаємозв'язки політики всіх вимірів, як це пропонується, зокрема, підходом соціальної якості в соціалізації, характер яких був розкритий в попередніх публікаціях автора. Як результат, фундаментально змінюватиметься соціокультурний (соціальний) вимір, у структурі якого мають бути, передусім, трансформовані процеси соціалізації особи, завдяки чому вона засвоїть основи життєдіяльності в новій соціальній реальності й активізує свою соціальну та економічну взаємодію на засадах самореалізації, тим самим сприяючи успішності державної політики соціальної якості й досягнення стабільного соціально-економічного розвитку.

Новицька, Н. В. Вплив акцизної політики України на трансформаційні процеси ринку тютюнових виробів / Н. В. Новицька, І. І. Хлебнікова // Економіка України. – 2020. – № 10. – С. 19-33.

Ринок тютюнових виробів України є одним з найдинамічніших і найконкурентніших. Він розвивається під впливом певних факторів, які зумовлюють структурні зрушення, отже, метою статті було здійснення комплексного аналізу трансформаційних процесів на ринку тютюнових виробів та їх альтернатив в Україні й визначення факторів, що їх зумовлюють. Високий рівень податкового навантаження і поширення альтернативної продукції з потенційно меншим ризиком для здоров'я людини, зокрема тютюнових виробів для нагрівання та електронних сигарет, є основними факторами трансформаційних процесів на ринку. Їх наявність зумовлює збільшення нелегального обігу тютюнових виробів, який становить 6,37% ринку, та поступове заміщення сигарет альтернативною продукцією, на яку припадає 12,95%.

Наявність на ринку продукції, яка не оподатковується або оподатковується за меншими ставками, є однією з причин зменшення надходжень акцизного податку. За результатами 2019 р., планові показники надходжень не виконано на 23,5%. До інших причин невиконання надходжень акцизного податку віднесено: спадну динаміку ринку тютюнових виробів; скорочення кількості курців; переорієнтацію потоків сигарет *cheer whites* з України до країн-сусідів; уникнення оподаткування.

Визначено перспективи подальших досліджень, а саме необхідність розробки заходів державного регулювання та оптимізації акцизного оподаткування тютюнових виробів та їх альтернатив з урахуванням ризиків для здоров'я населення і збільшення попиту на нелегальну продукцію.

Луніна, І. О. Конкурентоспроможність податкової системи в контексті розширення фіскального простору України / І. О. Луніна, О. С. Білоусова, Н. Б. Фролова // Економіка України. – 2020. – № 10. – С. 34 - 53.

Для багатьох країн світу конкурентоспроможність податкової системи є складною проблемою, оскільки не тільки зменшує податкове навантаження на доходи підприємств, забезпечуючи активізацію факторів економічного розвитку, але й призводить до виникнення ризиків скорочення податкових надходжень і втрати стійкості державних фінансів. Податкова конкуренція вимагає знаходження компромісу між забезпеченням інвестиційних процесів і розширенням фіскального простору для вирішення актуальних соціально-економічних завдань в умовах нових глобальних викликів.

Здійснено порівняльний аналіз результативності податкових реформ країн ЄС та України, спрямованих на зменшення податкового навантаження на бізнес та підвищення рівня конкурентоспроможності податкових систем. Попри успішність реформ у країнах ЄС, в Україні виявлено їх низьку результативність щодо впливу на інвестиційні процеси і створення умов для зменшення тіньової економіки. Визначено, що податкові реформи в Україні проводилися без урахування специфічних ефектів зміни умов оподаткування доходів підприємств, зокрема, впливу зниження ставок податків на рівень податкових надходжень у середньо- та довгостроковій перспективі, активізацію інноваційно-інвестиційної діяльності, динаміку інвестицій за межі країни, процеси детінізації економіки; тощо. Доведено, що пріоритетним напрямом підвищення міжнародної податкової конкурентоспроможності України має бути не зниження податкових ставок і скорочення податкових обмежень витрат при формуванні податкової бази з податку на прибуток підприємств, а вдосконалення амортизаційної політики в частині забезпечення прискорення відшкодування вартості основних засобів і нематеріальних активів, стимулювання капітальних інвестицій в оновлення виробництва на інноваційній основі. Обґрунтовано, що розвиток податкової системи України (інших країн з малою, відкритою економікою, з високим рівнем корупції та тіньової економіки) має відбуватися в рамках цілісної концепції сталого розвитку, з урахуванням можливих наслідків бюджетних рішень як для поточних, так і для довгострокових бюджетів, що стосуватимуться майбутніх поколінь.

Васильєв, О. М. Скорингове моделювання на основі нейронних мереж для визначення рейтингу позичальника банку / О. М. Васильєв // Економіка України. – 2020. – № 10. – С. 54-62.

Розглянуто проблему застосування нейронних мереж для розрахунку рейтингових оцінок, які використовуються в банківській діяльності у процесі прийняття рішень щодо надання чи ненадання кредитів позичальникам. Задача полягає у визначенні рейтингової функції позичальника на основі набору статистичних даних щодо ефективності наданих банком кредитів. За умови побудови регресійної моделі для розрахунку рейтингової функції необхідно знати її загальний вигляд. Якщо так, то задача зводиться до розрахунку параметрів, які входять у вираз для рейтингової функції. На противагу даному підходу, у випадку використання нейронних мереж немає необхідності конкретизувати загальний вигляд для рейтингової функції. Замість цього обирається певна архітектура нейронної мережі й на основі статистичних даних для неї розраховуються параметри. Важливою є та обставина, що одну й ту саму архітектуру нейронної мережі можна застосовувати для обробки різних наборів статистичних даних. До недоліків використання нейронних мереж можна віднести необхідність розраховувати велику кількість параметрів. Також не існує універсального алгоритму, який би дозволив визначити оптимальну архітектуру нейронної мережі.

Як приклад застосування нейронних мереж для визначення рейтингу позичальника розглянуто модельну систему, в якій рейтинг позичальника визначається відомою неаналітичною рейтинговою функцією. Для моделювання використано нейронну мережу з двома внутрішніми прошарками, які містять, відповідно, три і два нейрони і мають сигмоїдну функцію активації. Показано, що використання нейронної мережі дозволяє відновити рейтингову функцію позичальника з цілком прийнятною точністю.

Саліхова, О. Б. Політика розбудови фармацевтичної індустрії в Німеччині: уроки для України / О. Б. Саліхова, Д. О. Гончаренко // Економіка України. – 2020. – № 10. – С. 63-86.

Показано еволюцію розбудови хіміко-фармацевтичної індустрії Німеччини від запозичення технологій до ендогенних інновацій та перетворення на глобального лідера. Обґрунтовано, що уряд країни сприяв розвитку нової галузі через нарощування бюджетних асигнувань на підготовку наукових і виробничих кадрів; субсидування дослідницьких робіт; дотування транспортних перевезень та сировини. Показано, що формування великих компаній забезпечило економію на масштабі та прискорило розвиток; створення спеціалізованих дослідницьких інститутів під патронатом влади започаткувало державно-приватне партнерство у фінансуванні досліджень, галузеві асоціації сприяли мобілізації громадськості на підтримку галузі, а компетентні менеджери компаній та участь представників індустрії у політиці разом з видатними державними діячами забезпечили узгоджені дії з посилення її інноваційного потенціалу. Культивування національної свідомості, що придбання німецьких товарів є запорукою добробуту держави, визначило споживчі уподобання й стало потужним стимулом для розширення поставок на внутрішній ринок. Запровадження високих митних тарифів на готові лікарські засоби забезпечило захист нової індустрії на етапі становлення. Тісна співпраця банків з фармацевтичними компаніями сприяла реалізації інвестиційно-інноваційних проектів та зовнішній експансії. Створення картелів хімічними та фармацевтичними компаніями стало інституційною відповіддю на безпрецедентний феномен індустріалізації та наздоганяючого розвитку Німеччини. Виявлено, що на сучасному етапі Уряд Німеччини через національні та регіональні програми продовжує сприяти розвитку технологічного та інноваційного потенціалу фармацевтики. Обґрунтовано доцільність запровадження в Україні механізмів ендогенізації розвитку виробництва лікарських засобів і медичних виробів, а також

розширення продажів на внутрішньому ринку через запровадження преференцій при публічних закупівлях у контексті захисту суттєвих інтересів безпеки та здоров'я нації.